

Annemiek

“Je moet het nu overgeven aan een ander”

Van partner naar mantelzorger

Lejo trok in 2003 op 51-jarige leeftijd zelf aan de medische bel. Zijn geheugen liet hem steeds vaker in de steek en dat zorgde voor problemen thuis en op zijn werk. Vergeetachtigheid was het eerste duidelijke teken en Alzheimer werd de diagnose na een jarenlange zoektocht. Zijn vrouw Annemiek, toentertijd 40 jaar, bezoekt hem vaak op zijn nieuwe woonplek, de Landrijt waar hij nu twee jaar woont. “Het is goed dat hij hier is, dat besef ik ten volste. Maar fijn vind ik het niet.”

“Hij gaf het zelf aan. Het liep allemaal niet meer zo lekker. Toen zijn we gaan zoeken”, aldus Annemiek over de eerste stappen in het zoekproces. Hij werd wat somberder, vertelt ze. “Lejo had ook geen zin meer om te werken. Het plezier in veel zaken was verdwenen. De neuroloog dacht aan een depressie omdat hij op een hersenscan niets kon vinden.” Via een psycholoog ging de tocht verder naar een psychiater die Lejo van antidepressiva voorzag. Zijn collega’s op het mbo, waar hij les gaf, trokken ook aan de bel. Zij zagen veranderingen en maakten zich zorgen. Die zoektocht duurde tot eind 2008. Dit omdat hij zo jong was en ze eerder geen verhoogde eiwitten in zijn hersenvocht vonden. Uiteindelijk werd de diagnose Alzheimer gesteld. De diagnose kwam hard binnen.

“We voelden verdriet en tegelijkertijd was het ook een opluchting. We wisten nu eindelijk wat er aan de hand was.” Het ging namelijk steeds slechter. “Op een gegeven moment wist Lejo niet meer hoe hij zijn sokken aan moest doen. ‘Doe niet zo raar, dat weet je toch wel’, zei ik toen.” Ze pauzeert even. “Nu al een dementie. Hoe gaat het met de rest van ons leven? Dat spookt dan door je hoofd.” Ze hebben samen een dochter die toen 9 was en nu volwassen is. “Zij heeft een groot gedeelte van haar jeugd een zieke vader gehad. Dat was zwaar.” Lejo heeft uit een eerder huwelijk twee betrokken volwassen kinderen. “We hebben het ziekteproces samen met de kinderen en vrienden beleefd. In dat proces zijn we helaas Lejo kwijtgeraakt. Daar is Lejo zich erg bewust van geweest en dat maakt deze ziekte zo verdrietig.” Het eerste kleinkind werd geboren, studies werden met succes afgesloten, Lejo was erbij maar ook weer niet. Kinderen en vrienden rouleerden

voor opvang van Lejo thuis. Het schema van alle noodzakelijke hulp was in één dag compleet ingevuld. Er werd gekookt en gezorgd zodat Annemiek haar werk als logopedist kon blijven doen als Lejo thuis was. “Dat was mooi en bijzonder wat toen gebeurde in ons huis.” Op een gegeven moment werd het zorgen te zwaar, lichamelijk en emotioneel. “Er was zoveel hulp nodig. Dan kom je langzaam in een overlevingsmodus.” Een coach stond haar bij. “Als ik omval, dan valt het systeem om. Daar was ik me zeer van bewust.”

Na zijn verplichte ontslag is Lejo nog jaren door zijn team betrokken bij school. “Dat was fijn. Hij ging geregeld nog koffie drinken en kreeg ieder jaar een kerstpakket. In 2009 zijn we bewust getrouwd, een groots feest. “Je kan het zien als het leven vieren wat we die dag hebben gedaan.” Ze hebben steeds gehoopt dat Lejo het wonen op de Landrijt niet meer zou meemaken. Hij had een euthanasieverklaring opgesteld. De beslissing om met leven te stoppen schoof hij vooruit. “Hij genoot nog steeds van het leven. Hij hield veel van buiten zijn, samen met de hond. Het leven was gewoon nog te goed.” Op het moment dat het niet meer goed was kon hij dat helaas niet meer verwoorden. “Dan stopt die hele euthanasieregeling. Je moet daarvoor helder zijn.” Doelend op de Landrijt, zegt ze: “Toen er werd gebeld dat er hier plek was heb ik de ogen uit mijn hoofd gehuild. Het voelde alsof mijn hart eruit werd gerukt. De laatste drie maanden dat hij thuis was heb ik daarom intens beleefd. Ik ben tijdelijk minder gaan werken om zo nog een laatste periode samen te leven in ons huis”, vertelt ze. “Je moet het nu overgeven aan een ander. Dat is zwaar. Ik heb het daar nog dagelijks moeilijk mee.”